

Kanser tedavisinde güncel beklentiler; Çevrimiçi, hasta ve hasta yakını anketi

Umut Demirci¹, Haluk Özşarı², Canser Boz², Sevil Gürkan³

¹*Üsküdar Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları ABD, İstanbul; **Memorial Ankara Hastanesi, Medikal Onkoloji, Ankara

²İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi, İstanbul

³Kanserle Dans Derneği, İstanbul

Giriş

Bu anket çalışması onkoloji alanında hasta ve hasta yakınlarının beklenti ve ihtiyaçlarını anlamak, güncel verilerin oluşturulması ve yeni çalışmaları planlamaya yönelik hazırlanmıştır.

Materyal ve Metod

Ocak-Şubat 2022 döneminde Survey Monkey aracılığıyla çevrimiçi, 1188 hasta-hasta yakını katılımı ile 37 soruluk anket, 4 bölümden oluşmaktadır; sosyal özellikler, hastalık öyküleri, gelecek beklentileri ve sağlık algısı.

Bulgular

Katılımcıların demografik ve sosyal özellikleri Tablo 1’de özetlenmiştir. Sıklık sırasına göre meme (%53,2), GIS (%8,6), jinekolojik (%8,1), lösemi-lenfoma (%7,1) en sık görülen kanserler iken prostat (%0,8) en az görülen kanserdi. Katılımcıların %52,7’sinde tanıdan sonra 2 yıldan fazla zaman geçtiği belirlenirken, %65,8’sinde (n=782) tanıdan sonra 1 aydan kısa sürede tedaviye başlanmıştır. Kanser tedavisinde kamu hastanelerinden (%57,2) sonra özel hastanelerde (%37,6) tercih edilmektedir. KETEM’lerde kanser taramalarından haberdar olma durumu %64,1 ve kullanma ise %17,5 olarak saptanmıştır.

Kanser hastaları ile yakınlarının %27’si tedavi süreçlerinde sorun yaşamaz iken, diyetisyen ve psikolog gibi uzman eksikliği (%41,3), tedaviye erişimde maddi engeller (%24,7) ve hasta hekim iletişiminde zorlukların (%20,5) yaşandığı izlendi.

Araştırmaya katılanların %65,7’si ilaca erişimde sorun yaşamadıklarını belirtmiştir. Yaşanan sorunlar ise; eczanelerde ilacın yaygın olmaması (%13,7), ülkede ilacın bulunamaması (%11,4) ve ilacın kamu/özel sigorta tarafından karşılanmamasıdır (%11,1).

Dünyada yeni uygulanmaya başlayan tedaviler hakkında bilgi sahibi olmayı isteme %86,7, bu tedavileri kullanma isteği ise %76,8 olarak saptanmıştır. Kanser tedavi sürecinde klinik çalışmayı çoğunluğun bilmediği (%67,6) ve bilgilendirilmediği (%74,8) görülmektedir. Klinik çalışma önerilme oranı %11,5, klinik çalışmaya katılmayı isteme durumu ise %54,5 olarak saptanmıştır.

Tedavi sürecinde ya da sonrasında hastaların %61,1’inde psikolojik sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Ücretsiz grup terapi ya da bireysel psikolojik destek almayı isteme oranının %89,2, diyetisyenden ücretsiz beslenme desteği isteme oranı ise %93,5 olarak görülmüştür.

Hasta ve yakınlarının hasta derneği ile iletişime çoğunlukla (%74,2) geçmediği görülmektedir. Tedavi alınan hastaneye ulaşım hizmetini isteme durumunun yüksek olduğu (%90,6) görülmektedir.

Sonuç

Çalışmamızda tedavi sürecinde en çok eksikliği hissedilen konuların psikolojik ve diyetisyen desteğinin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hasta, Hasta Yakını, Kanser, Psikoloji

Tablo 1. Hasta/ Hasta Yakını Özellikleri

Tablo 1. Hasta/ Hasta Yakını Özellikleri	
n (%)	
Cins	
Kadın	1044 (%87,9)
Erkek	144 (%12,1)
Yaş*	
18-35	284 (%23,9)
36-50	623 (%52,4)
51-70	268 (%22,6)
Hasta/ Hasta Yakını	
Hasta	808 (%68,0)
Hasta Yakını	380 (%32,0)
Tedavi durum	
Tedavi devam ediyor	424 (%52,5)
Tedavi tamamlanmış	384 (%47,5)
Medeni Durum	
Evli	843 (%71,0)
Bekar	345 (%29,0)
Eğitim Durumu	
Okuryazar	13 (%1,1)
İlköğretim-Ortaöğretim	161 (%13,5)
Lise ve üstü	1014 (%85,4)
Gelir	
<4000 YTL	376 (%31,6)
>4001 YTL	812 (%68,4)
*Toplam %100 olmayabilir, az sıklıkta olan alt gruplar belirtilmemiştir	

Hasta ve Hasta yakını özellikleri